

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/86/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3110221987
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3110221987.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľa O., v konaní zastúpeného U. proti odporkyni E., v konaní zastúpenej U., o zaplatenie 592,50 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa a odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 11. októbra 2012, č.k. 15C/125/2011-82, takto

rozhodol:

Konanie o odvolaní navrhovateľa **z a s t a v u j e .**

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žiadny z účastníkov **n e m á p r á v o** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím rozsudkom uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 400 Eur, a to v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur mesačne, splatných vždy do 15. dňa každého mesiaca až do úplného vyrovnania dlhu s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie 174,50 Eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 574,50 Eur od 01.08.2010 do zaplatenia zamietol, konanie v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty 0,1 % denne zo sumy 38,30 Eur od 01.04.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.05.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.06.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.07.2010 do zaplatenia a zo sumy 421,30 Eur od 01.08.2010 do zaplatenia a o zaplatenie 18 Eur zastavil, navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že účastníci v zmysle § 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 497 Obchodného zákonníka uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej navrhovateľ poskytol odporkyni spotrebiteľský úver vo výške 400 Eur a odporkyňa sa zaviazala tento úver vrátiť navrhovateľovi spolu s 2,9 % mesačným úrokom v 15 mesačných splátkach po 38,30 Eur. Pokiaľ ide o zmluvne dojednaný úrok z poskytnutého úveru 2,9 % mesačne, čo je 34,8 % ročne, okresný súd vyslovil názor, že takto dojednaná výška úroku je v rozpore z dobrými mravmi a toho dôsledkom je uzatvorená zmluva o úvere podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Dojednanie úrokov zo spotrebiteľského úveru v miere 34,8 % ročne, ktorá miera viac ako trikrát prevyšuje priemernú mieru úrokov obdobných spotrebiteľských úverov poskytnutých v danom čase (11,16 %), porušuje pravidlá morálneho charakteru, teda je v rozpore s dobrými mravmi. Keďže dojednanie úrokov z úveru je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere, neplatnosť tohto dojednania pre rozpor s dobrými mravmi spôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Po prijatí uvedeného záveru sa okresný súd už ďalej z dôvodu hospodárnosti konania nezaoberal spôsobilosťou odporkyne na právne úkony pri uzatváraní uvedenej úverovej zmluvy a ani

nijako nehodnotil preukázanú skutočnosť, že odporkyňa bola na uzatvorenie zmluvy nahovorená treťou osobou, ktorá ju uviedla do omylu. Úverová zmluva, ktorú účastníci uzatvorili, je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, navrhovateľ má nárok nie na zmluvné plnenie, ale len na vrátenie plnenia, ktoré odporkyni podľa tejto neplatnej zmluvy poskytol (vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka). Keďže navrhovateľ preukázane poskytol odporkyni peňažné prostriedky v sume 400 Eur, má nárok na vrátenie tejto sumy. Nemá však nárok na 174,50 Eur, ktoré predstavujú neplatne dojednaný úrok z úveru a ani na zaplatenie úroku z omeškania, tak ako bol požadovaný, preto okresný súd odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 400 Eur a návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie 174,50 Eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 574,50 Eur od 01.08.2010 do zaplatenia zamietol. Sumu 400 Eur umožnil odporkyni podľa § 160 ods. 1 O.s.p. zaplatiť navrhovateľovi v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur mesačne, splatných vždy do 15. dňa každého mesiaca až do úplného vyrovnania dlhu, s tým že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Rozhodnutiu o možnosti odporkyne splatiť sumu 400 Eur navrhovateľovi v uvedených splátkach predchádzalo zistenie súdu, že odporkyňa je invalidná dôchodkyňa s jediným príjmom - invalidným dôchodkom a množstvom záväzkov z úverových zmlúv, resp. zmlúv o pôžičkách, ktoré uzatvorila potom, čo bola treťou osobou uvedená do omylu. Okrem toho je odporkyňa preukázateľne odkázaná na sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby, čo si bude vyžadovať od nej úhradu nákladov na takúto službu. Osobné, majetkové a sociálne pomery odporkyne tak podľa okresného súdu neumožňujú, aby odporkyňa svoj dlh 400 Eur navrhovateľovi zaplatila naraz a je potrebné, aby jej bolo umožnené ho splácať v mesačných splátkach. Ich výšku okresný súd určil s prihliadnutím na výšku invalidného dôchodku odporkyne (318,10 Eur), z ktorého musí odporkyňa uhrádzať svoje nevyhnutné výdavky na stravovanie, bývanie, hygienu a podobne. V časti o zaplatenie zmluvnej pokuty 0,1 % denne zo sumy 38,30 Eur od 01.04.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.05.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.06.2010 do zaplatenia, zo sumy 38,30 Eur od 01.07.2010 do zaplatenia a zo sumy 421,30 Eur od 01.08.2010 do zaplatenia a o zaplatenie 18 Eur vzal navrhovateľ svoj návrh na začatie konania späť, a preto okresný súd v tejto časti konanie o návrhu navrhovateľa podľa § 96 O.s.p. zastavil. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ a odporkyňa prostredníctvom svojho zástupcu.

Navrhovateľ sa podaným odvolaním domáhal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že mu prizná nárok aj na sumu 174,50 Eur - úrok z úveru, úroky z omeškania z celej žalovanej istiny od 01.08.2010 do zaplatenia a trovy konania s tým, že umožní odporkyni jej záväzok splácať v mesačných splátkach po 50 Eur, pod stratou výhody splátok.

Po doručení znaleckého posudku č. XX/XXXX navrhovateľ vzal svoje odvolanie v celom rozsahu späť.

Podľa § 207 ods. 2, 3 O.s.p., dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak niekto vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Odvolací súd vzhľadom na dispozičný úkon navrhovateľa - späťvzatie odvolania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia odvolacie konanie o odvolaní navrhovateľa zastavil.

Odporkyňa sa podaným odvolaním prostredníctvom svojho zástupcu domáhala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 400 Eur v splátkach, zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že jej osobu použila B. W. na spáchanie trestného činu podvodu ako osobu trestne nezodpovednú, konajúcu v skutkovom omyle, ktorý u nej táto osoba vyvolala úmyselne, keď ju pred podpísaním predmetnej zmluvy o úvere uviedla do omylu, pričom ju nahovorila, aby si vzala na svoje meno pôžičky a úvery, vrátane sporného úveru a tieto peniaze, ktoré získala, jej odovzdala, pričom jej sľúbila, že

všetky úvery a pôžičky, vrátane sporného úveru, bude splácať riadne a včas, hoci v čase podpísania zmlúv mala príjem len cca 260 Eur a vedela, že úvery a pôžičky splácať nebude môcť a následne tieto úvery a pôžičky ani nespĺcala. Poukázala na svoj zdravotný stav s tým, že význam svojho konania nepochopila a zmluvy podpisovala v omyle, že peniaze bude splácať B. W.. Za škodu, ktorá vznikla navrhovateľovi, preto zodpovedá B. W. ako nepriama páchatelka trestného činu podvodu, ktorá ju na spáchanie trestného činu použila ako osobu trestne nezodpovednú, konajúcu v skutkovom omyle a zároveň konajúcu v nepríčetnosti. V čase uzavretia zmluvy trpela duševnou poruchou, na ktorú doposiaľ trpí a nemohla rozpoznať následky svojho konania, ani toto ovládať. Z týchto dôvodov nesúhlasila s tým, aby jej bola uložená povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie navrhovateľovi, keď ona sa bezdôvodne neobohatila a nie je v konaní pasívne legitimovaná, pasívne legitimovaná je B. W., ktorá sa bezdôvodne obohatila.

Dňa 11.07.2013 zástupca odporkyne doručil odvolaciemu súdu znalecký posudok č. XX/XXXX súdneho znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, P. X. O., z ktorého vyplynulo, že odporkyňa od svojho narodenia trpí závažnou trvalou duševnou poruchou - paranoidnou schizofréniou a trpela ňou i v čase podpísania zmlúv ku dňu 20.11.2009, závažná trvalá duševná porucha v pravom slova zmysle u odporkyne spôsobila, že nebola spôsobilá uvedomiť si následky svojho konania, rozpoznať jeho následky a význam, nevedela posúdiť význam uzatváraných zmlúv, pričom nespôsobilosť odporkyne na uzavretie zmlúv trvala od jej narodenia, táto nespôsobilosť je trvalá a možno vylúčiť, že odporkyňa v čase uzavretia zmluvy konala v stave „lucida intervalla“. Dlhoročné trvajúce príznaky závažnej duševnej poruchy v pravom slova zmysle ošetrojúci psychiater odporkyne opakovane, podrobne a dostatočne uvádzal vo svojich záznamoch a vyšetreniach.

Odvolací súd v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. vyzval obe sporové strany, aby sa vyjadrili k právnomu posúdeniu veci podľa § 38 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

Zástupkyňa navrhovateľa vo svojom písomnom vyjadrení na výzvu odvolacieho súdu uviedla, že pri posúdení danej veci podľa § 38 Občianskeho zákonníka súd vyvodí, že právny úkon - zmluva o úvere, uzatvorená medzi účastníkmi je úkonom neplatným. Je však nesporné, že odporkyňa prevzala od neho sumu 400 Eur, ktorá skutočnosť bola v konaní preukázaná. Titulom neplatnosti právneho úkonu tak odporkyni vzniká napriek jej duševnému ochoreniu, ktorým trpí, povinnosť vydať mu bezdôvodné obohatenie vo výške 400 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % od 01.08.2010 do zaplatenia.

Zástupca odporkyne vo svojom písomnom vyjadrení na výzvu odvolacieho súdu na možnosť právneho posúdenia danej veci podľa § 38 Občianskeho zákonníka uviedol, že bez ohľadu na skutočnosť, či zmluva, uzavretá medzi účastníkmi konania, bude posúdená ako absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka alebo § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nie je možné nárok navrhovateľa posúdiť ako bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože sa jedná o nárok na náhradu škody, za ktorej spôsobenie zodpovedá iná osoba - B. W., ktorá sa dopustila trestného činu a vylákala od viacerých spoločností, vrátane navrhovateľa, úvery, využívajúc jej nepriaznivý zdravotný stav, čím spôsobila škodu v celkovej výške 17.512,12 Eur. Vytkla trestnému rozsudku vo veci vedenej proti B. W. „kozmetický nedostatok“, že ako osoba poškodená je uvedená ona a nie spoločnosti, ktoré úvery poskytli, čo však nemá žiaden význam v tomto občianskoprávnom konaní. Podľa jej názoru nie je v danej veci pasívne legitimovaná, pasívne legitimovaná osobou je B. W..

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v rozsahu podaného odvolania odporkyňou a jeho dôvodov a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné v odvolaní napadnutej časti potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Vo veci bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Predmetom preskúmania odvolacím súdom (v dôsledku späťvzatia odvolania navrhovateľom) bol len výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola odporkyni uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 400 Eur v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur mesačne, splatných vždy do 15. dňa každého

mesiaca, až do úplného vyrovnania dlhu s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Súd prvého stupňa nárok navrhovateľa posúdil s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, keď dospel k záveru, že zmluva, uzavretá medzi účastníkmi, je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a preto zaviazal odporkyňu na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka, keď v konaní bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľ poskytol odporkyňi peňažné prostriedky v sume 400 Eur a má nárok na ich vrátenie.

V priebehu odvolacieho konania odporkyňa súdu doručila znalecký posudok č. XX/XXXX súdneho znalca P. X. O., z ktorého vyplynulo, že navrhovateľka od svojho narodenia až doposiaľ trpí závažnou trvalou duševnou poruchou, v dôsledku ktorej nie je schopná rozpoznať následky uzavretých zmlúv a význam a dôsledky jednotlivých ustanovení zmlúv.

Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že právny úkon osoby, konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou, je absolútne neplatným právnym úkonom. V danej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že odporkyňa od svojho narodenia až doposiaľ trpí závažnou duševnou poruchou, ktorá ju robí pre právny úkon uzavretia akýchkoľvek zmlúv neschopnou, pričom bolo i preukázané, že nedošlo v konkrétnej veci k dilucida intervalla (jasnému okamihu).

V tomto štádiu súdneho konania medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že zmluva, uzavretá medzi účastníkmi tohto konania, je neplatným právnym úkonom podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Navrhovateľ preukázal pokladničným dokladom zo dňa 07.01.2010, že odporkyňa sumu 400 Eur osobne od neho prevzala a túto skutočnosť odporkyňa v priebehu celého konania žiadnym spôsobom nespochybnila, naopak, opakovane zdôraznila, že sumu 400 Eur prevzala a následne ju odovzdala svojej neteri B. W..

Z ust. § 451 Občianskeho zákonníka vyplýva, že kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením z neplatného právneho úkonu, čo je i prípad danej veci.

Pokiaľ odporkyňa z absolútne neplatnej zmluvy, uzavretej medzi účastníkmi, prijala plnenie 400 Eur, jedná sa v danom prípade o jej bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu, ktoré musí vydať navrhovateľovi.

Pre rozhodnutie súdu o nároku navrhovateľa v danej veci je právne bezvýznamné, ako odporkyňa ďalej naložila so sumou preukázateľne prevzatou od navrhovateľa, že uvedenú sumu odovzdala tretej osobe - neteri B. W., nakoľko sa jedná o právny vzťah medzi odporkyňou a B. W. a nie je možné nárok navrhovateľa posudzovať s prihliadnutím na právne vzťahy odporkyne s treťou osobou. Odporkyňa je preto v tomto súdnom konaní osobou pasívne legitimovanou.

Pokiaľ odporkyňa poukazovala na „kozmetický nedostatok“ v rozsudku vydanom v trestnom konaní proti B. W. , v ktorom bola ona označená ako osoba poškodená, odvolací súd môže len konštatovať, že nešlo o nedostatok, ale o posúdenie právneho postavenia odporkyne v súdnej trestnej veci. V tomto občianskoprávnom konaní nebolo možné nárok navrhovateľa posudzovať podľa ustanovení o náhrade škody ani vo vzťahu k odporkyňi, ani vo vzťahu k B. W. , navrhovateľ nebol s touto osobou v žiadnom

právnom vzťahu. Z obsahu spisu sa javí, že právo odporkyne na náhradu škody proti W. zostáva zachované. B.

Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, t. j. vo výroku, ktorým uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 400 Eur v pravidelných mesačných splátkach po 30 Eur mesačne, splatných vždy do 15. dňa v mesiaci až do úplného vyrovnania dlhu s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, ako vecne správny potvrdil.

Ostatných výrokov, ktoré neboli odvolaním napadnuté, sa nedotýkal.

O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1 O.s.p. a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania pri čiastočnom úspechu každého z nich s poukazom i na § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.